

Territoris

Marc Márquez
torna al cim
del motociclisme

Batalla integral
contra el càncer

Pluja de carabasses
gegants a Sidamon

Àger torna a aixecar el teló
del cinema independent

Residències geriàtriques i centres de dia

residències
**Barbens I
Barbens II
Castellserà
La Fuliola i Boldú**
RESIDÈNCIES GERIÀTRIQUES I CENTRES DE DIA
Acreditats com a centres col·laboradors de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya

Oferim el millor tracte familiar i humà mitjançant un gran equip de professionals qualificats i amb àmplia experiència que us faran sentir com a casa.

Amb unes magnífiques instal·lacions i moderns equipaments gaudireu de la comoditat dels millors serveis.

Estem ubicats en un entorn rural i tranquil, a només 25 minuts de Lleida i a una hora de Barcelona.

- **Barbens I:** T. 973 718 010
Plaça Mestre Benet, 4-5-6 · 25262 Barbens
- **Barbens II:** T. 973 580 016
C/ del Nord, 11 · 25262 Barbens
- **La Fuliola i Boldú:** T. 973 571 055
C/ Llibertat 1 · 25332 La Fuliola
- **Castellserà:** T. 873 631 203
C/ Migdia, 8 · 25334 Castellserà
- **Mòbils:** 650 109 735 · 620 258 719
620 960 431

Radioteràpia més eficient: un pas endavant en la lluita contra el càncer

L'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida ha fet un pas decisiu en la modernització dels tractaments oncològics, demostrant que la innovació i la cura del pacient poden caminar plegades. La reducció del nombre de sessions de radioteràpia —de quinze a cinc en el càncer de mama i de trenta-cinc a una vintena en el de pròstata— no és només una millora tècnica, sinó una autèntica revolució en l'abordatge d'una de les malalties més devastadores del nostre temps.

En un context en què les xifres de càncer continuen creixent i en què s'estima que un de cada dos homes i una de cada tres dones en desenvoluparan algun tipus al llarg de la vida, la notícia és esperançadora. Més encara quan entre el 50 i el 60 % dels pacients oncològics necessiten radioteràpia en algun moment del seu tractament. Reduir sessions sense perdre eficàcia significa alleugerir l'impacte físic i emocional per a les persones afectades i, alhora, optimitzar uns recursos hospitalaris que són finits.

El benefici és múltiple: econòmic, familiar i personal per al malalt, que pot reprendre abans la seva vida quotidiana; però també col·lectiu, perquè descongestiona les llistes d'espera i permet que més pacients accedeixin a la radioteràpia amb celeritat. Que Lleida disposi de dues màquines especialitzades, les úniques a la demarcació, reforça la necessitat de mantenir i ampliar aquesta aposta per la tecnologia sanitària d'última generació. Aquest progrés no hauria estat possible sense la visió i el compromís del servei d'Oncologia Radioteràpia i del seu equip, liderat pel doctor Moisès Mira. La seva feina és un exemple de com la recerca i l'actualització constant dels protocols poden traduir-se en qualitat de vida i en esperança.

La lluita contra el càncer requereix recursos, perseverança i una planificació sanitària valenta. Les millores implementades a l'Arnau de Vilanova són la prova que, amb determinació i criteri mèdic, es poden fer avenços tangibles que dignifiquen el pacient i situen el sistema de salut a l'alçada del repte. Aquest és el camí a seguir: un model en què la innovació i l'humanisme es donen la mà per convertir el tractament del càncer en una batalla cada cop més guanyable.

- 4** La batalla integral
contra el càncer a Ponent
- 8** Una xarxa
que salva vides
- 10** El futur del canal d'Urgell es debat
entre modernització i hipoteques
de 30 anys
- 13** Marc Márquez torna
al cim del motociclisme
- 16** Tardor als boscos
de Prades
- 18** De castanyes a carabasses:
La ruta catalana de Tots Sants
fins al Halloween
- 21** Llum verda definitiva al primer
gran centre comercial
- 22** El linx que va recórrer
la distància de Sevilla al Pirineu
- 24** Àger torna a aixecar el teló
del cinema independent
- 26** Pluja de carbasses gegants
a Sidamon
- 28** FiraTàrrrega: Una ciutat convertida
en escenari
- 30** La recepta: Pollastre amb castanyes
i ametlles

territoris
territoris.cat

Edita:

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

amic

Pots trobar-nos també a:

@territoris.cat

/territoris.cat

@territoriscat

Redacció i publicitat: 676 560 252

Grup Nació
(Edicions Digitals de Premsa Local, SL - B09844770)

Delegada Grup Nació a Lleida: Esther Barta

Comercialitza: Plandora continguts

Coordinadora: Patricia Peláez

Redacció: Àlvar Llobet, Carme Escales

Disseny i Maquetació: Cristóbal Moscoso

Foto portada: Ducati

Impressió: GoPrinters. **Dipòsit Legal:** DL L 480-2015

DE LA DETECCIÓ PRECOÇ A LA SEGONA OPINIÓ:

La batalla integral contra el càncer a Ponent

Els hospitals Arnau de Vilanova i Santa Maria, juntament amb l'IRBLleida, situen el territori en el mapa internacional de la recerca i el tractament oncològic

Un quiròfan a l'Hospital Santa Maria de Lleida / ACN

Detectar el càncer de pulmó quan encara és incipient pot augmentar fins al 80 % la supervivència. Així ho ha remarcat la doctora Claudia Henschke, radiòloga de l'Hospital Mount Sinai de Nova York i pionera mundial en el cribratge amb tomografies de baixa dosi, durant la seva visita a Lleida. Henschke ha vingut aquest mes de setembre per conèixer de prop el programa de detecció precoç que la capital del Segrià aplica des de fa dos anys i en el qual ja participen més de 450 persones.

El projecte, que reuneix 90 centres de recerca d'arreu del món, compta amb la col·laboració de l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova, l'Hospital Universitari de Santa Maria i l'Institut de Recerca Biomèdica (IRB) de Lleida, i rep el suport del mateix Mount Sinai. L'objectiu és millorar el pronòstic dels pacients diagnosticats d'un dels càncers més mortals, sovint silenciosos fins a fases avançades.

Henschke assegura que la necessitat d'implantar protocols de cribratge a escala global, no només per detectar el

càncer de pulmó sinó també altres patologies com malalties cardiovasculars o hepàtiques. “Cal temps i perseverança perquè aquests programes s’estenguin arreu”, ha advertit, tot destacant que Lleida “té un excel·lent programa que ja està millorant la salut de la població”.

La radiòloga és una de les impulsores de les TC de baixa dosi, una tècnica que permet fer controls anuals minimitzant la radiació i mantenint una alta precisió diagnòstica. La doctora Jessica González, responsable del cribratge a Lleida, ha recordat que aquesta metodologia “ha transformat la prova per fer-la més segura sense perdre eficàcia”.

El testimoni de José Maria, veí de Lleida i supervivent de tres càncers de pulmó, evidencia l’efectivitat del programa. Els seus dos primers tumors es van descobrir de manera accidental, però el tercer es va diagnosticar gràcies a una d’aquestes exploracions preventives i en fase inicial. “M’ho van detectar a temps i només he necessitat cirurgia, sense radioteràpia”, explica.

El cribratge se centra en persones amb alt risc: fumadors actuals o exfumadors intensius i pacients amb malaltia pulmonar obstructiva crònica o emfisema. Des de maig de 2023, més de 450 participants han estat seguits amb aquesta tecnologia, consolidant Lleida com un punt clau en la lluita internacional contra el càncer de pulmó.

RADIOTERÀPIA MÉS CURTA I IGUAL D’EFICÀCIA

D’altra banda, l’Arnau de Vilanova de Lleida duu a terme prop de 1.100 tractaments de radioteràpia cada any per a persones diagnosticades de càncer. Els tumors colorectals continuen sent els més freqüents, seguits dels de mama —els més habituals entre les dones—, de pròstata —els més comuns en homes— i de pulmó. Segons el cap del servei d’Oncologia Radioteràpica, Moisès Mira, la incidència a la regió sanitària de Lleida és similar a la de la resta de Catalunya, en un context en què es preveu que un de cada dos homes i una de cada tres dones desenvoluparan algun tipus de càncer al llarg de la vida. Entre el 50 i el 60% dels pacients necessiten radioteràpia en algun moment de la malaltia.

Un dels avenços més destacats del centre és la reducció del nombre de sessions de tractament consecutives, que habitualment es fan de dilluns a divendres. El servei disposa de dues màquines especialitzades, les úniques en funcionament a la demarcació de Lleida.

En el cas del càncer de mama, s’ha passat de quinze a només cinc sessions, mentre que per als tumors de pròstata s’ha reduït de 35 a una vintena. “Aquesta millora suposa un benefici econòmic, familiar i personal per al pacient, i aho- ra ens permet reduir les llistes d’espera”, diu Mira.

LA SEGONA OPINIÓ, EINA CLAU PER PRENDRE DECISIONS

En la darrera dècada, el Servei Català de la Salut ha gestionat un total de 839 sol·licituds de segona opinió mèdica procedents de pacients de la Regió Sanitària de Lleida i de l’Alt Pirineu i Aran. Aquesta via, que permet contrastar diagnòstics i opcions terapèutiques, esdevé una eina clau per afavorir una presa de decisions més compartida entre pacients i professionals sanitaris.

El cribratge se centra en persones amb alt risc: fumadors actuals o exfumadors intensius / FP

A Ponent, des del 2014 fins al que portem de 2025, s’han comptabilitzat 747 peticions, amb una mitjana anual propera a les 70. El 2019 va ser l’any amb més activitat, amb 98 sol·licituds, mentre que el 2015 va marcar el mínim històric amb 28. Malgrat l’impacte de la pandèmia, el 2020 es van registrar 59 peticions. L’any passat la xifra va pujar a 83 i enguany ja se n’han registrat 53. En el conjunt del país, durant el 2024 es van tramitar 1.275 sol·licituds de segona opinió.

A l’Alt Pirineu i Aran, el volum és molt més reduït, amb 92 peticions en deu anys i una mitjana de 9 anuals. El 2023 va ser l’any amb més activitat (15 sol·licituds) i el 2016 el més baix (2). Tot i aquestes oscil·lacions, la tendència dels darrers vuit anys mostra una relativa estabilitat. El 2024, el territori va registrar 6 peticions, cinc de les quals vinculades a diagnòstics oncològics, mentre que enguany ja se n’han registrat 10.

Les principals motivacions que han dut els pacients a sol·licitar una segona opinió són els tractaments relacionats amb el càncer, les cirurgies ortopèdiques d’alt impacte funcional i, en menor mesura, les malalties neurodegeneratives i intervencions de neurocirurgia. Només el 2024, a Lleida, 43 de les 83 sol·licituds es van relacionar amb oncologia i 22 amb ortopèdia.

Tant a Lleida com al Pirineu, la majoria de casos han tingut com a centre de referència l’Hospital Universitari Vall d’Hebron, on s’han confirmat diagnòstics, s’ha ofert assessorament sobre opcions terapèutiques i, en molts casos, s’ha ratificat la línia de tractament ja iniciada.

■ Àlvar Llobet

10 falsos mites sobre el càncer de pulmó

1. El càncer de pulmó no afecta a dones, és majoritàriament masculí

Aquesta malaltia ha duplicat la seva incidència en dones en els últims cinc anys. Els oncòlegs del GECP alerten que ja és el quart tumor en incidència entre el sexe femení.

2. Fumo poques cigarretes al dia, per la qual cosa la malaltia no pot afectar-me

El consum de tabac està directament relacionat amb la incidència del càncer de pulmó, independentment de la quantitat consumida.

3. Si em realitzo periòdicament proves de detecció precoç, podré evitar la malaltia

El càncer de pulmó és un dels pocs tumors on la prevenció primària, abandonar l'hàbit tabàquic, redueix fins a un 80% les possibilitats de desenvolupar la malaltia. És cert que recents estudis han demostrat l'eficàcia de cribratges (TAC) en grups de risc, però des del GECP s'incideix a recordar que l'arma més eficaç i barata sempre és deixar de fumar.

4. No m'importa que fumin en llocs tancats, el fum de tercers no afecta als meus pulmons

El fum passiu també afecta als pulmons. De fet, existeix un percentatge de tumors, encara que mínim, relacionat amb factors ambientals.

5. Els nois joves fumen més que les noies

Les dades de consum de tabac entre el sexe femení continuen sent motiu de preocupació per als experts del GECP. De fet, en aquest grup no s'ha notat de forma tan clara la disminució del tabaquisme per l'entrada de mesures reguladores.

6. S'està perdent l'hàbit de fumar

Encara que és cert que ha baixat el consum entre els 40 i 50 anys, augmenta el consum de vapejadors entre els joves, sent l'edat mitjana d'inici en aquest hàbit els 14 anys.

7. És impossible evitar l'aparició d'un càncer de pulmó

El 80% d'aquests tumors poden evitar-se només abandonant l'hàbit de fumar.

8. El càncer de pulmó és sinònim de mort

Cada dia s'avança més en la millora de la supervivència de la malaltia. A més, arran del Projecte del Genoma Humà s'ha constatat que el de pulmó és el segon tumor en nombre d'alteracions genòmiques, la qual cosa juntament amb els increments del coneixement dels tractaments de immuno-oncologia i els resultats inicials molt prometedors d'aquests, obre la porta a l'esperança d'una significativa millora de la supervivència.

9. Si vull obtenir el millor tractament hauré d'anar a un hospital estranger

Espanya és un dels països que es troba al capdavant en recerca i tractament del càncer de pulmó. De fet, el Grup Espanyol de Càncer de Pulmó és un dels més actius en el seu camp en l'àmbit internacional.

10. No s'avança en el tractament del càncer de pulmó

En els últims anys, els oncòlegs espanyols estan fent el que es coneix com a recerca "translacional", que és aquella que es desenvolupa des del mateix centre hospitalari i han descobert noves dianes de tractament per a frenar la progressió de la malaltia.

MOTIVA'LS A FER FORMACIÓ DIGITAL GRATUÏTA

Consulta
CatSalut

A Catalunya, volem que tothom pugui fer servir les tecnologies digitals. Per això, posem en marxa **formació presencial** gratuïta en grups reduïts. T'hi apuntes? Truca al 012 o informa-te'n a mesdigitals.gencat.cat

A Catalunya, ser digital no té edat

Finançat per

Unió Europea
Fons Europeu
Next Generation

GOBIERNO
DE ESPAÑA

Pla de Recuperació,
Transformació i Resiliència

Next Generation
Catalunya

Generalitat
de Catalunya

tothom El Govern de

Una xarxa que salva vides

La ciutat de Lleida ha instal·lat una vintena de desfibril·ladors des del 2022

Lleida s'ha consolidat com una de les ciutats més cardioprotégides de l'Estat. Amb una xarxa creixent de Desfibril·ladors Externs Automàtics (DEA) i una formació ciutadana cada cop més extensa, la capital del Segrià reforça el seu compromís amb la salut i la seguretat de la població. Des del desembre de 2022, la Paeria ha instal·lat gairebé una vintena de nous DEA, en especial als Centres Cívics de Balàfia, Bordeta, Cappont, Ereta, Democràcia, Llivia, Magraners, Mariola, Pardinyes, Raimat, Secà de Sant Pere i Sucs.

Aquests dispositius permeten actuar de manera immediata davant d'una aturada cardíaca, mantenint les constants vitals de la víctima fins a l'arribada dels serveis d'emergència. Per garantir-ne el bon ús, entre gener i juny de 2023 la Regidoria de Consum, Comerç, Mercats i Participació, amb el suport de Salut Pública, va impulsar cursos de suport vital bàsic i d'ús del DEA a tots els Centres Cívics. Més de 120 persones i 20 entitats veïnals van rebre formació teòrica i pràctica, incloent simulacres i nocions de primers

auxilis. Aquestes accions s'emmarquen en el projecte Lleida-Ciutat Cardioprotégida, en marxa des del 2013, que ha anat ampliant de manera constant el mapa d'aparells en edificis públics i espais de gran afluència. L'objectiu és clar: que qualsevol persona que pateixi una aturada cardíaca a la ciutat pugui rebre una primera assistència ràpida i eficaç.

Gràcies a aquesta estratègia sostinguda, Lleida es consolida com un referent en prevenció i resposta davant emergències cardíques. Una xarxa de dispositius, formació ciutadana i implicació institucional que, en última instància, salva vides i converteix la ciutat en un autèntic espai cardioprotégit. La Paeria recorda que Lleida disposa de desfibril·ladors portàtils per donar cobertura a actes multitudinaris, com ara la Festa Major o esdeveniments esportius. L'objectiu és reforçar el caràcter de ciutat cardioprotégida i incrementar les possibilitats de supervivència davant una aturada cardíaca. En l'àmbit provincial, la Diputació s'ha fixat el repte que tots els municipis de Lleida tinguin almenys un desfibril·lador, una meta que ja es plantejava per a l'any 2018. Les dades evidencien la urgència d'aquestes

mesures: a l'Estat es registren cada any prop de 30.000 aturades cardíques, l'equivalent a una cada 20 minuts. El 2015, més d'un miler de lleidatans van morir per causes relacionades amb l'aparell circulatori, i els experts apunten que el 90% d'aquests casos podrien revertir-se amb una desfibril·lació a temps.

LA REANIMACIÓ, CLAU PER SALVAR VIDES

Els cardiòlegs insisteixen que la formació en maniobres de reanimació és clau. Un estudi de l'Hospital Vall d'Hebron, presentat al Congrés Europeu de Cardiologia —que enguany reuneix més de 31.000 professionals, quatre d'ells de Lleida—, revela que només el 25,3% de les persones que han presenciat una mort sobtada han practicat reanimació cardiopulmonar (RCP). L'informe també indica que un 13,8% dels enquestats ha viscut de prop una situació d'aquest tipus. Els autors recomanen, per això, implantar programes de capacitat en RCP als centres escolars, per millorar el pronòstic en casos d'emergència. A Lleida, la tecnologia també juga a favor de la prevenció. Les empreses Neosalus i Cardionlive han desenvolupat una aplicació mòbil que permet localitzar amb rapidesa els desfibril·ladors disponibles, tant en espais públics com privats. Una eina que, sumada a la xarxa de dispositius i a la formació ciutadana, consolida Lleida com una ciutat cada vegada més preparada per salvar vides.

■ Àlvar Llobet

Jornades obertes de formació en reanimació cardiopulmonar

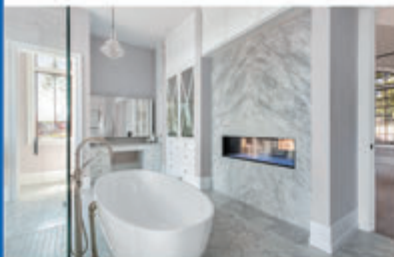
Amb motiu del Dia Mundial de l'Aturada Cardiorespiratòria (ACR), que se celebra aquest 16 d'octubre, el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM) ha organitzat un any més una sèrie d'activitats obertes a tota la ciutadania amb l'objectiu de fomentar l'aprenentatge de la reanimació cardiopulmonar (RCP), una tècnica essencial per salvar vides. La iniciativa, que pretén involucrar tant al públic adult com a l'infantil, s'articula a través de tallers pràctics que s'impartiran simultàniament en sis punts diferents de Catalunya: Barcelona, Tarragona, Lleida, Tortosa, Blanes i Igualada. En aquests espais, els assistents podran aprendre de manera gratuïta les maniobres bàsiques que cal fer davant d'una aturada cardiorespiratòria.

El SEM cerca a més voluntaris que vulguin col·laborar en la formació i sensibilització de la població. Tots els que s'hi sumin rebran un obsequi com a agraïment per la seva participació.

Aquells interessats en apuntar-s'hi com a participants o voluntaris poden fer-ho mitjançant l'enllaç habilitat. Es tracta d'una oportunitat única per adquirir coneixements que podrien ser decisius en una situació d'emergència mèdica.

XP SERVEIS EL PLA INSTAL·LACIONS, REFORMES INTEGRALS

35 anys
d'experiència!
**EN
MULTISERVEIS**
973 710 540

Rbla. Països Catalans, 33
Pol. Ind Golparc
25241 Gólmés
info@xpserveiselpa.com

Whatsapp: 608994309
(només missatges)

Servei de Manteniment de Teulades, Comunitats i Particulars

Nou servei de Desembussos de Canonades i Localització de Fuites!

La transformació permetria un estalvi anual de 100 hectòmetres cúbics d'aigua / ACN

El futur del canal d'Urgell es debat entre modernització i hipoteques de 30 anys

La proposta pactada entre els governs català i de l'Estat es presenta a les collectivitats que valoren pros i contres

La Comunitat General de Regants dels Canals d'Urgell (CGRCU) ha exposat les claus del projecte de modernització acordat amb el Departament d'Agricultura i el Ministeri del govern espanyol. La iniciativa, amb un pressupost global d'uns 1.000 milions d'euros, preveu transformar en quinze anys les 75.000 hectàrees de regadiu del canal, substituint el sistema per inundació —encara present al 90% de la superfície— per un model pressuritzat amb conduccions enterrades, 44 basses de regulació, 20 estacions de bombament, 20 plantes foto-

voltaiques i més de 4.000 km de canonades. Segons l'estudi ambiental, la transformació permetria un estalvi anual de 100 hectòmetres cúbics d'aigua i una major resiliència davant sequeres com la del 2023.

EL FINANÇAMENT, EL GRAN ESCULL

El cost de la xarxa de distribució ascendeix a 991,2 milions, dels quals el 30% recauria en els regants (299,8 milions) i el 70% l'assumirien el Departament i el Ministeri. A això cal sumar-hi uns 400 milions per al mo- ➤

Saps que el Préstec Emancipació per a joves de fins a 35 anys et pot finançar el 20 % del primer habitatge?

Si tens entre 18 i 35 anys, t'ajudem a assumir-ne l'entrada fins a un màxim de 50.000 €, i l'habitatge passarà a ser protegit (HPO) de manera permanent.

Informa-te'n a
habitatge.gencat.cat

Generalitat
de Catalunya

El Govern de
Tothom

El sistema per inundació encara és present al 90% de la superfície / ACN

Aigua baixant pel canal d'Urgell / ACN

Imatge de l'assemblea de regants del canal d'Urgell / ACN

blament de les finques, una partida que genera recels. El pla estableix un cost de 2.311 euros per hectàrea, amb la possibilitat de fraccionar-lo a 30 anys a un interès del 3%, la qual cosa suposaria uns 120 euros anuals per hectàrea.

Aquest sistema de finançament ha provocat inquietud entre molts agricultors. Alguns, com Antonio Pinyol, pagès de Bell-lloc d'Urgell, qüestionen la viabilitat d'assumir crèdits tan llargs sense relleu generacional i proposen que sigui la Casa Canal qui avanci la inversió i repercuteixi després el cost als regants mitjançant un rebut, com passa amb l'aigua. En canvi, veus més joves, com Gerard Aldomà d'Arbeca, defensen que, malgrat la inversió "força", la modernització és imprescindible per garantir el futur i retenir talent al territori.

ELS DUBTES SOBRE EL SEGARRA-GARRIGUES

Un dels punts més polèmics és la proposta de compartir infraestructures del canal Segarra-Garrigues, actualment infrautilitzades. Aquesta opció permetria reduir despeses en noves basses i estacions de bombament, però obligaria el canal d'Urgell a assumir part de l'amortització del Segarra-Garrigues i a pagar una tarifa de manteniment i explotació. La idea desperta recels, especialment entre

sectors que temen un encariment dels costos sense prou benefici.

ASSEMBLEES TERRITORIALS I VOTACIÓ CLAU A L'OCTUBRE

El conseller Òscar Ordeig, present a l'assemblea de Miralcamp amb les collectivitats 10 i 13 (agrupacions de regants), va remarcar que "la pilota és a la teulada dels regants", després que el Govern hagi complert amb el compromís de presentar una proposta. La sala polivalent del municipi es va omplir de gom a gom amb regants del Pla d'Urgell. El president de la collectivitat 13, Jaume Perera, va considerar el projecte "acceptable", però va reclamar concrecions sobre les futures dotacions d'aigua i el destí de l'estalvi, així com la necessitat d'atendre les 50.000 hectàrees gestionades per no professionals, que tindran més dificultats per assumir els costos.

Les assemblees continuaran per zones fins a la votació definitiva aquest mes d'octubre a Mollerussa, on 135 síndics, més representants dels abastaments i salts hidroelèctrics, decidiran si es dona llum verda al projecte. Abans, cada collectivitat haurà de fixar el sentit del seu vot.

■ Àlvar Llobet

Marc Márquez torna al cim del motociclisme

El pilot de Cervera guanya el seu novè mundial i entra a l'Olimp de les llegendes

Marc Márquez ja és campió del món de MotoGP 2025. El pilot de Cervera ho va certificar amb un segon lloc al Gran Premi del Japó, a Motegi, rere la victòria de Pecco Bagnaia. El resultat li assegura el seu novè títol mundial, amb el qual iguala Valentino Rossi i tanca definitivament una etapa marcada per les lesions i pel canvi de Honda a Ducati. La cursa va començar amb Bagnaia escapant-se des de la pole i consolidant un avantatge de gairebé quatre segons. Márquez, inicialment tercer darrere de Pedro Acosta, va avançar el murcià a 14 voltes del final i va mantenir la segona posició fins a la meta. Tot i els dubtes per un fum sospitós a la moto de Bagnaia, l'italià va resistir sense problemes. Amb aquest resultat, Márquez torna a la glòria després

d'anys difícils. L'emoció es va fer evident al podi: llàgrimes, abraçades i una samarreta amb el lema "Més que un número" per celebrar una corona que, per al 93, és la més especial de la seva trajectòria.

"ARA ESTIC EN PAU AMB MI MATEIX"

Després d'una celebració eufòrica al Japó i un llarg viatge de vuit hores fins a Indonèsia, la següent destinació del Mundial, Marc Márquez parlava des de Jakarta, amb la veu i la ment ja recuperades. El pilot articulava un discurs pausat i madur, propi d'un mite que, sis anys després, torna a l'Olimp del motociclisme, un fet sense precedents en la història d'aquest esport.

L'EMOCIÓ DELS RECONeixEMENTS

Preguntat sobre els missatges de felicitació que més ►

l'han commogut, Márquez va destacar la trucada de la seva mare, qui no havia pogut acompanyar-lo al Japó. "En xarxes socials vaig rebre felicitacions d'alguns grans noms de l'esport –no diré qui–, però la gent que m'envolta és molt especial: els fisioterapeutes que m'han ajudat a tornar, els metges que m'han tractat, Xavier Mir, Samuel Antuña, Sánchez Sotelo...", va enumerar amb agraïment.

LA TRANSCENDÈNCIA DEL NOVÈ TÍTOL

Sobre si aquest és el títol més especial dels nou que atresora, el de Cervera no va dubtar a equiparar-lo amb el primer de MotoGP, el del 2013. "Aquell primer títol a MotoGP va ser molt especial, però ho vaig aconseguir més per instint, per talent; no me'n vaig adonar del que feia. En canvi, en aquest he patit molt més, ha estat més difícil d'aconseguir.

Per això, en la celebració, era més difícil controlar les emocions", va reconèixer. I va afegir, amb els ulls posats en el futur: "Aquest 2025 pot ser un dels anys més especials de la meua vida".

L'OMBRA DE LES LLEGENDES

Un dels moments més carregats de simbolisme va arribar en parlar de la figura de Valentino Rossi, el seu ídol de jove, a qui acaba d'igualar amb nou mundials. "És un gran honor igualar-me amb Valentino. Quan veus el teu nom al costat d'aquestes grans llegendes com Rossi, Agostini, Nieto o Doohan... és una cosa impressionant. És un gran ho-

nor igualar un dels més grans o dels pilots més talentosos de la història", va manifestar amb respecte i admiració.

EL PUNT D'INFLEXIÓ: LA DECISIÓ VITAL

Quan es va buscar la clau que ha conduït a aquesta gesta, Márquez va remuntar-se al 2023. "Va ser aleshores quan vaig decidir seguir el meu instint, quan vaig tenir una conversa molt bonica amb Honda i vaig decidir marxar a l'equip Gresini, buscant la millor moto de la graella. Intentava respondre'm a mi mateix si era prou competitiu per continuar la meua carrera. Aquella resposta va ser positiva i em va donar l'oportunitat d'anar al millor equip, amb la millor moto i la millor tecnologia", va explicar.

EL SUPORT IMPAGABLE D'ÀLEX

En aquesta trajectòria, el paper del seu germà Àlex ha estat determinant. "L'Àlex m'ha ajudat directament i d'altres vegades sense ell saber-ho. El fet que ell competeixi i que a casa mai es desconnecti, i, al final, donar-me el millor consell: que era el moment d'anar-me'n a Gresini. Aquell any va ser increïble", va recordar amb afecte.

LA PAU INTERIOR RECUPERADA

Una de les declaracions més reveladores de la nit triomfal al Japó va ser quan va assegurar que ja estava "en pau" amb si mateix. "Sí, ara estic en pau amb mi mateix perquè no puc oblidar que vaig tenir quatre operacions al braç dret, però que es va deure al fet que vaig tornar a pilotar massa

99

Victòries en
Grans Premis

165

Aparicions
al podi

102

Poles
positions

284

curses
disputades

aviat, només una setmana després de l'operació (a Jerez 2020). Va ser un retorn molt optimista. Alguna gent em va animar a fer-ho, però l'última decisió va ser meua, i no va ser la correcta", va admetre amb una maduresa forjada en l'adversitat. Va descriure el conflicte interior que va viure: "Vaig entrar en un període en què lluitava contra mi mateix moltes vegades, perquè un Marc deia 'continua' i un altre Marc deia 'atura'. Ara mateix, el Marc que deia 'continua' em diu que m'havia de demostrar que podia canviar el meu futur. Per això ara estic en pau". I va enviar un avís als seus rivals: "Això no vol dir que l'ambició canviaria; serà la mateixa en el futur".

UNA TRAJECTÒRIA D'ÈPOCA

El pilot català ha tornat a escriure el seu nom amb lletres d'or en l'història del motociclisme mundial. El 2025 suposa la culminació d'una carrera excepcional que va començar a la cima fa quinze anys, quan un jove Márquez es va proclamar campió del món en 125cc amb la escuderia Derbi Red Bull Ajo Motorsport. Aquell triomf inicial, l'any 2010, va ser el preludi d'una trajectòria imparable. Només dos anys després, el 2012, Márquez demostrava que el seu talent no coneixia límits en assolir el campionat en Moto2 amb el Team Catalunya Caixa Repsol. Aquest doblet en categories de formació va obrir les portes a una etapa d'hegemonia absoluta a MotoGP que quedaria per als annals de la història. La seva incorporació al equip Repsol Honda el 2013 va marcar l'inici d'un domini gairebé sense precedents en la categoria

reina. Entre aquest any i el 2019, el pilot de Cervera va acumular set títols mundials amb una regularitat aclaparadora: 2013, 2014, 2016, 2017, 2018 i 2019. L'últim d'ells, el de 2019, va destacar per ser una temporada gairebé perfecta on només va defallir en una única oportunitat per pujar al podi. Després d'un parèntesi de sis anys, Márquez ha tornat a la senda del triomf en la temporada 2025, recuperant la corona mundial amb Ducati. Aquest novè títol global no només representa el seu retorn a l'elit, sinó que certifica la seva capacitat per adaptar-se i triomfar en un nou projecte. Després d'una llarga i exitosa etapa a Repsol Honda (2013-2023) on va conquerir sis dels seus set títols de MotoGP, el 2024 va donar un gir radical a la seva carrera en incorporar-se a Gresini Racing per pilotar una Ducati. La seva adaptació va ser immediata: va tornar a guanyar curses després de més de mil dies de sequera i va finalitzar la temporada en tercera posició global.

Actualment, com a pilot de l'equip oficial Ducati amb contracte assegurat per a les temporades 2025 i 2026, Márquez té el camí obert per continuar expandint un palmarès que ja el situa entre les grans figures de tots els temps del motociclisme mundial. El seu novè títol no és només un testimoni de la seva persistència, sinó la confirmació que encara queda capítol per escriure en aquesta carrera llegendària.

■ Àlvar Llobet

AUTOESCOLA REX
by **Tracer**
Lleida - Mollerussa

AUTOESCOLA · FORMACIÓ · CENTRE MÈDIC

Informa't

CENTRE de FORMACIÓ
continua,
ocupacional,
bonificada,
privada

L' AUTOESCOLA DEL FUTUR
TOTS ELS PERMISOS

COTXE / MOTO
CAMIÓ / TRÀILER
AUTOCAR
CAP / ADR

150€ tots els mesos hi ha cursos

CURS de RECUPERACIÓ de PUNTS

CURS de RECUPERACIÓ PERMÍS de CONDUIR

250€ tots els mesos hi ha cursos

Lleida
dimarts 17h. a 19h.

Mollerussa
divendres 17h. a 20h.

Revisió Mèdica

Vine als nostres centres **sense cita**

ANIMALS PERILLOSOS
PERMÍS CONDUIR
PERMÍS D'ARMES
ESPORT

Avd. Dra. Castells 3
25001 **Lleida**
973 203 515 ☎636 359 440

www.tracerformacio.cat

Passeig Beethoven 6
25230 **Mollerussa**
973 981 493 ☎640 863 833

Instagram: @tracerautoescuela
Facebook: @tracerformacion

Tardor als boscos de Prades

L'encís dels ocres, grocs i vermells
de la fulla caduca dels arbres que fan
d'aixopluc i niu de bolets i castanyes

Una sortida a la natura sempre és una proposta saludable en qualsevol estació de l'any. Però la tardor és el temps que ens mostra de cada varietat arbòria la seva personalitat. El color propi de les fulles pinta els boscos de colors càlids que van del vermell intens fins al groc, passant pels marronosos i ocres. Les propostes d'activitats per a fer al bosc i gaudir d'aquesta efervescència acolorida és ben gran. I nosaltres hem triat els boscos de les Muntanyes de Prades per a realitzar-les.

La primera té un caire artístic. Qualsevol que tingui uns mínims dots creatius amb el pinzell, en els boscos de tardor té inspiradores postals. Des de les catifes de fulles cobrint el sotabosc, fins a les perspectives del bosc, de més lluny, amb la precisió de les diferents tonalitats de fulles que encara no han perdut.

Una altra possibilitat és la que fa sortir cada any a trepitjar el bosc moltes persones: l'afició boletaire. Als Plans de la Mussara -la Mussara és un nucli despoblat situat a més de mil metres a la serra de Prades que pertany al terme municipal de Vilaplana-, hi ha un dels boscos de pins ben prolífics de la zona: el bosc de l'Agustenc. Al sotabosc, sobre-

Parc Natural de les Muntanyes
de Prades / GOVERN.CAT

tot si ha plogut, és freqüent trobar bolets de les varietats anomenades camagroc, rovellons, llenegues i pinetells.

En la mateixa excursió, és fàcil que acabem fent també una bossa o cistell ben plens de castanyes. D'aquesta manera, colors ben especials i variats, bolets i castanyes omplen qualsevol dia de tardor als boscos de Prades.

CAMINS DE MUNTANYA

Una de les maneres d'apropar-nos als boscos de Prades és anar seguint les indicacions dels camins que porten a les fonts del terme. N'hi ha catalogades una trentena. No en totes trobarem que brolla aigua i, en cas que en surti, ja sabeu que arriba directa travessant la muntanya, sense cap tractament.

Per tant, compte amb la panxa. Però aquí les fonts ens fan de guies per anar-nos endinsant en paisatges arbrats que és la missió que la tardor acompanya.

A l'Oficina de Turisme de Prades, al número 3 del carrer de la Muralla, donen a conèixer les diverses rutes per a explorar l'entorn muntanyós.

Una de les rutes que ens proposen és la del roure Reboll, una tipologia de roure de nom científic *Quercus pyrenaica* Wild, que es diferencia d'altres roures per les seves fulles grans amb tacte de vellut. Les muntanyes de Prades

concentren l'única població a Catalunya amb aquest tipus de roure. Es localitza als voltants del Coll de la Foguina, el Tossal de la Baltasana, el Coll del Bosc, el Coll de l'Arena i el Pla del Bosc.

A part d'aquests roures tan especials, la ruta que us proposem també ens apropa a altres varietats d'arbres com són els castanyers, els grèvols, avellaners, arboços i les estepes de muntanya.

Un altre itinerari que ens proposen al municipi és la volta pel barranc de la Curulla. Aquesta ens endinsa en boscos de castanyers i roures. També trobarem castanyers seguint el conegut com a Camí natural de les Muntanyes de Prades. Ens farà passar pels principals llocs a visitar a l'entorn natural de Prades, com l'Ermite de l'Abellera o Roca Foradada. Sense deixar el camí, arribarem al Tossal de la Baltassaba, on haurem fet un cim de 1.203 metres d'altitud.

Heu de saber que la castanya de la varietat Cella Ampla és característica de Prades, i molt apreciada pel seu gust dolç i la seva mida. Mirant bé on posem els peus, entre tants castanyers veurem soques cobertes de molsa que ens recorden que a la tardor en qualsevol bosc, sempre serem fent camí cap a l'hivern.

■ Carme Escales

goprinters
GRUP IMPRESSOR

IMPRESSIÓ OFFSET

IMPRESSIÓ DIGITAL

IMPRESSIÓ GRAN FORMAT

+1.000 m² d'instal·lacions ■ Maquinària d'última generació

Polígon Industrial La Seu
Carrer D nau 6 A-B
25700 - La Seu d'Urgell - Lleida

973 35 01 46
pedidos@goprinters.es

DE CASTANYES A CARABASSES: La ruta catalana de Tot

La festivitat de l'1 de novembre, d'origen celta i adoptada pel cristianisme, conuiu a Catalunya amb la castanyada, els panellets i tradicions medievals que connecten amb el Halloween nord-americà

Milers de catalans han anat als cementiris per recordar els difunts el dia 1 de novembre. Aquesta és la imatge típica que es repeteix any rere any el primer de novembre, el dia que se celebra la festivitat de Tot Sants. Marcada al calendari com una de les dates assenyalades per l'Església catòlica, el cert és que els orígens d'aquesta diada tenen el segell de la cultura celta i no pas de la cristiana, que la va adoptar posteriorment.

Els celtas dividien l'any en dues parts; la de la llum, que abraçava els mesos de primavera i estiu, i la de la foscor,

que englobava l'època de tardor i hivern. Enmig d'aquests dos períodes hi havia uns quants dies de "transició", que eren aprofitats per celebrar el Samhain, un mot gaèlic que donava nom a la festivitat que servia per donar la benvinguda a l'època d'obscuritat que arribava i que es creia que els difunts podien contactar amb els vius.

No és fins al segle VII quan el cristianisme adopta aquesta festa com a pròpia, i ho fa de la mà del papa Bonifaci IV, que, enlloc de destruir el Panteó romà en honor a tots els déus, i que era pagà, va consagrar el temple en honor a la Verge i a tots els màrtirs, una decisió que, segles més tard, s'estendria a tots els sants. El papa Gregori IV va ser

Sants fins al Halloween

el responsable d'aquest canvi, i va fixar el primer dia de novembre com la festa en honor als difunts emulant la tradició celta, que també la celebrava per aquestes dates.

LA CASTANYADA, UNA FESTA SECULAR A CATALUNYA

Amb el pas dels anys, es va anar incorporant a la festivitat el toc de campanes en honor als morts. Els campaners de nombrosos municipis catalans feien repicar fins la matinada, motiu pel qual se'ls hi portava algunes de les viandes típiques d'aquella època de l'any; castanyes i moniatos.

Aquests aplecs improvisats van anar arrelant a Catalunya

fins al punt que la menja de castanyes es va establir com una tradició que va adquirir un nom, la castanyada, i un símbol, la castanyera.

El famós costumista Joan Amades explica al Costumari Català com eren els estris que usaven aquestes professionals de treure les castanyes del foc: "Fogons de terrissa semblants a una copa", i més endavant "torraven les castanyes amb paella d'aram o de ferro grosserament foradada perquè la flama arribés més bé a les castanyes".

Una altra menja molt típica d'aquests dies són els panellots. Segons Amades, en algunes èpoques els

padrins obsequiaven amb panellets els seus fillols, igual que per Pasqua els regalaven la mona. En altres èpoques, els panellets es compraven en parades al carrer on feien rifes: el més habitual era anar a les taules que es paraven a carrers i places i fer una mena de juguesca per obtenir els panellets com a premi. Sembla que inicialment els establiments que posaven parada per vendre els panellets eren els cafès, i no va ser fins més endavant que van aparèixer les pastisseries.

TÉ UN ORIGEN AMERICÀ EL HALLOWEEN?

En els darrers anys, la festa de la castanyada i Tot Sants s'ha vist "amençada" pel Halloween, una festivitat molt estesa a Amèrica del Nord i que ha creuat l'Atlàntic per influència del màrqueting i dels films amb segell de Hollywood. Tot i el que es podria pensar, l'origen d'aquesta celebració beu de les mateixes fonts que la de Tot Sants. El mateix nom ja dóna una pista; Halloween és l'abreviació dels mots anglesos antics All Hallows Eve (vigília de Tots Sants).

L'origen d'aquesta festa es troba també en la cultura celta i en la creença que durant els dies d'impàs entre l'època de llum i de l'obscuritat els morts podien entrar en contacte amb els vius.

Els esperits dels difunts tornaven a la terra per demanar aliments, i si els humans no accedien a les seves peticions, els feien víctimes de malediccions: "O em dones alguna cosa o et faig una mala passada", que és la traducció del popular "trick or treat" (truc o tracte).

Per evitar que entressin a les cases, la gent les decorava amb ossos, calaveres i tota mena de coses desagradables per espantar els morts que sortien de les tombes. Moltes de les tradicions de Halloween es varen convertir en jocs

infantils que els immigrants irlandesos van portar als Estats Units durant el segle XIX.

LA CARABASSA, UNA TRADICIÓ QUE TAMBÉ ÉS CATALANA

Aquesta voluntat de disfressar-se i decorar la casa amb elements desagradables acaba fent popular un objecte que, a dia d'avui, és la principal icona d'aquesta festa "americana". La carabassa amb una espelma a dins era i és una eina per fer por i per recordar els difunts, si bé aquest costum va arribar a Amèrica gràcies a la immigració i molt després que es fes en altres indrets d'Europa, entre els quals Catalunya. Durant l'època medieval hi havia el costum, en nombrosos indrets del país, de preparar una carabassa buida amb una espelma flamejant, el que se'n deia vulgarment: fer la por. Aquesta pràctica s'havia fet majoritàriament a les comarques del Ripollès i d'Osona, i també a les comarques de la Franja de Ponent. A voltes, la carabassa era substituïda també per un nap, que es buidava de la mateixa manera.

■ Àlvar Llobet

Avinguda Del Canal, 5 A, local 1
25230 Mollerussa
Telèfon: 873 992 194
Mail: info@somdos.cat

www.somdos.cat

Administradors de finques:

- Comunitats de Propietaris
- Administració de Lloguers

demana'ns pressupost

Advocada:

- Assessorament Legal
- Reclamacions Deutes
- Herències
- Llei Segona Oportunitat

Immobiliària:

- Venda
- Lloguer
- Valoracions

TORRE SALSES ENCÉN EL DEBAT A LLEIDA:

Llum verda definitiva al primer gran centre comercial

El projecte preveu més de 56.000 metres quadrats entre la Bordeta i Magraners i ERC denuncia que posa en perill el comerç de proximitat

Lleida ha fet un pas decisiu cap a la inauguració del seu primer gran centre comercial. Després d'una dècada de tràmits, recursos i polèmiques, la Paeria ha concedit l'últim permís que quedava pendent per a la construcció de Promenade Lleida, un complex que preveu ocupar més de 56.000 metres quadrats entre els barris de la Bordeta i els Magraners.

El projecte, impulsat per Eurofund Group i el grup francès Frey, preveu una inversió propera als 120 milions d'euros i inclourà botigues, sales de cinema, restaurants i un gimnàs. Els promotors celebren que, després d'anys d'entrebancs i, fins i tot, litigis amb governs municipals anteriors, per fi puguin iniciar les obres amb totes les llicències sobre la taula.

UNA CIUTAT SENSE CENTRE COMERCIAL

Malgrat ser la sisena ciutat més poblada de Catalunya, Lleida encara no disposa d'un centre comercial. Fins ara, el punt neuràlgic de l'activitat comercial ha estat l'Eix, al cor de la ciutat, amb les botigues més conegudes i l'afluència constant de compradors. El Promenade Lleida tancarà aquest escenari i obrirà una nova etapa en l'oferta de consum i oci.

OPOSICIÓ FRONTAL I RECLS DELS COMERCIANTS

El projecte, però, no és exempt de controvèrsia. Tant l'oposició municipal com les associacions de comerciants rebutgen el macrocomplex, que s'aixecarà a uns quatre quilòmetres del centre, a la zona de Torre Salses. Consideren

Recreació virtual del centre comercial de Lleida / PROMENADE

que l'emplaçament és perifèric i que pot provocar la “desertificació comercial” del nucli urbà, tal com adverteix Montse Eritja, presidenta dels botiguers de l'Eix Comercial.

Els detractors aposten per una alternativa: ubicar el centre en els terrenys que quedaran lliures un cop es cobreixin les vies del tren, just al costat de l'estació, un espai que permetria mantenir la centralitat i revitalitzar el cor de Lleida.

ERC ACUSA LARROSA D'ENGANYAR AMB EL PROJECTE

ERC ha carregat durament contra el govern municipal de Lleida arran de la concessió de la llicència urbanística que permet tirar endavant el centre comercial de Torre Salses. El partit assegura que el projecte, que inclou un hipermercat, vuit grans superfícies i 48 locals dins d'una galeria comercial de més de 20.000 metres quadrats, contradiu les promeses de l'alcalde Fèlix Larrosa de no impulsar petites superfícies que fessin competència al comerç de proximitat i a l'Eix Comercial.

Els republicans denuncien “opacitat extrema” per part de la Paeria i afirmen que només han pogut accedir a la informació a través de la Generalitat. Segons ERC, Torre Salses és un “model caduc” que afeblirà el comerç local, buidarà el centre i els barris i generarà milers de desplaçaments amb vehicle privat, amb un impacte negatiu en la mobilitat i la sostenibilitat de la ciutat.

■ Àlvar Llobet

El linx que va recórrer la distància de Sevilla al Pirineu

Les càmeres de l'Associació per la Defensa del Llop i l'Os al Pirineu (ADLO Pirineu) enregistren el felí a prop de la frontera

Un membre d'ADLO Pirineu revisant una càmera de fotoparany / ADLO PIRINEU

D'ençà de l'alliberament a finals dels anys 90 d'ossos bruns al Pirineu francès, dins del programa Life de reintroducció de fauna salvatge, als boscos pirinencs es van instal·lar càmeres per a fer el seguiment dels plantígrads. Una d'aquestes càmeres va enregistrar la presència d'un linx ibèric (*Lynx pardinus*), a prop de la frontera francesa, a tan sols uns set quilòmetres, concretament.

La notícia la va donar a conèixer l'Associació per la Defensa del Llop i l'Os al Pirineu (ADLO Pirineu), una entitat que té com a missió cohesionar la vida salvatge i el món civilitzat a

“

Probablement, aquesta del Pirineu és una de les deteccions de linx ibèric a major altitud de la península Ibèrica: a gairebé 1.750 metres

través de la conscienciació. Les imatges van ser recollides al mes d'abril, però no es varen visionar fins a l'estiu.

La detecció del linx ibèric -diuen- “constitueix un esdeveniment de gran rellevància, ja que fins ara no hi havia constància documentada de la presència d'aquesta espècie al Pirineu. És una fita històrica per a la conservació de la fauna sensible al nostre territori”. I expliquen que, gràcies a l'anàlisi del seu pelatge, han pogut confirmar que es tracta del linx batejat amb el nom de “Secreto”, al centre de cria en captivitat a Portugal, abans de ser alliberat a la serra nord de Sevilla.

És el mateix exemplar que agents rurals van detectar fa uns mesos entre les comarques de la Noguera i el Pallars Jussà. “Probablement, aquesta del Pirineu és una de les deteccions de linx ibèric a major altitud de la península Ibèrica: a gairebé 1.750 metres, al Pirineu Axial, en una zona amb presència de llebres, isards, cabirols i altres ungulats, així com marmotes a pocs quilòmetres”, declaren des de l'associació ADLO Pirineu.

Sembla ser que aquest linx havia tingut un collar per a localitzar-lo, però mesos després del seu alliberament, se li havia perdut la pista perquè s'havien acabat les bateries del collar.

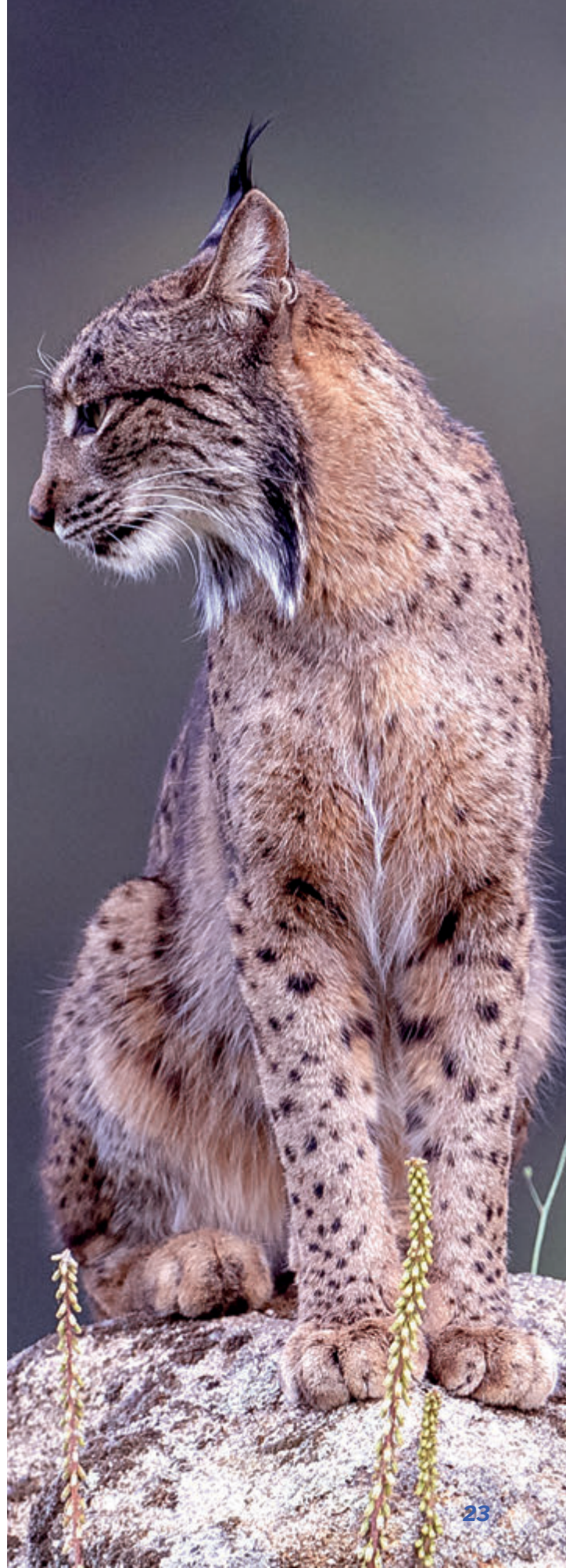
Segons expliquen els especialistes d'ADLO, “històricament, al Pirineu l'espècie present era el linx boreal (*Lynx lynx*), desaparegut fa dècades, i que la població de linx boreal més propera es troba actualment a França, amb uns 150 exemplars, principalment al massís del Jura”. L'actual localització del linx mostra un desplaçament poc habitual per a aquesta espècie, tenint en compte que aquest individu de 4 anys ve de la serra nord de Sevilla.

Expliquen també des d'ADLO Pirineu que la detecció del linx ibèric confirma el Pirineu com a hàbitat potencial i reforça la necessitat urgent d'impulsar la seva reintroducció i conservació. Aquesta detecció posa de manifest que tant les Terres de Lleida com determinades valls pirinenques, en un context de canvi climàtic, i algunes regions de l'Aragó poden esdevenir eco-regions adequades per a la seva presència. A més de ser un símbol de biodiversitat, l'espècie ha tingut històricament un paper clau com a depredador natural de conills, que representen prop del 90% de la seva dieta.

Aquest fet ofereix una alternativa ecològica i sostenible a la problemàtica de la sobre-població de conills en zones com les Terres de Lleida, i evitar així l'ús de verins. Per això, demanem a les administracions competents l'inici immediat d'un programa pilot de reintroducció del linx ibèric a les zones més afectades per la sobreabundància de conills.

Actualment, es calcula que al Pirineu la població d'ossos supera el centenar i que la de llops pot estar entre 5 i 6 individus, tot i que, tal com exposa el portaveu d'ADLO Pirineu, Pau Vázquez, es tracta de llops solitaris que passen fàcilment la frontera dels Pirineus cap a França molt fàcilment en ambdues direccions.

■ **Carme Escalles**

Àger torna a aixecar el teló del cinema independent

Del 3 al 5 d'octubre, la Col·legiata de Sant Pere d'Àger ha acollit la tercera edició del Festival Internacional de Cinema d'Àger amb catorze projeccions i un premi especial a la Diversitat

Temes que preocupen la nostra societat, com són les addiccions, la salut mental, l'abús sexual, la biodiversitat o la soledat, han tingut a la Noguera el seu espai de reflexió. Dotze curtsmetratges de ficció i dos documentals que aborden aquestes problemàtiques han estat projectats en el magnífic marc de la Col·legiata de Sant Pere d'Àger, on ha tingut lloc del 3 al 5 d'octubre la tercera edició del Festival Internacional de Cinema d'Àger (FICdÀ). El certamen ja és un referent per la seva aposta pel cinema independent internacional.

“Donar oportunitats a nous creadors i consolidar la presència d'Àger en el panorama cultural català” són objectius del festival, segons van explicar en la presentació d'aquesta tercera edició els directors del certamen, Albert i Marcel Carbó.

Entre els títols més destacats hi ha *El Otro* (primer curt escrit, dirigit i interpretat per l'actor Eduard Fernández), *Còlera* (sobre l'homofòbia), *Martha* (producció belga sobre divorcis i infància), *A Tarea* (un documental sobre les mariscadores gallegues) o *Nika*, el calderón tropical (sobre la

Presentació del Festival / FICdÀ

El festival se celebra en un marc incomparable / FICdÀ

biodiversitat a les Illes Canàries). També s'han projectat *Aigua salina* (al voltant del dol perinatal), *Cuando llega el frío* (sobre la mort i el comiat en la infància i l'adolescència), *La pell més suau* (una producció sobre com es viu la sexualitat des de ben joves), *Urtajo* (sobre la corrupció política), *Loc Sub Soare* (un curt de Moldàvia sobre la precarietat), *893 Kilòmetros* (thriller psicològic sobre assetjament sexual i grups d'extrema dreta), *Ángulo muerto* (al voltant del bullying i de com es viu el suïcidi d'un fill), *Com siempre* (sobre l'acceptació de la pròpia mort) i *Maruja* (curt sobre la soledat en la vellesa).

També en la presentació de l'edició d'aquest any, l'alcaldeessa d'Àger, Mireia Burgués, ha volgut destacar “la tasca dels col·laboradors desinteressats i la implicació dels veïns

El públic no falta a la cita anual / FICdÀ

i veïnes del poble, que fan possible que el FICdÀ continuï creixent any rere any”.

MENTORIA I PREMI A LA DIVERSITAT

Enguany el festival ha incorporat una mentoria amb la productora Sandra Forn, productora de Films de l'Orient, adreçada a estudiants i professionals del sector que vulguin fer créixer els seus projectes cinematogràfics. La sessió s'ha portat a terme el dissabte 4 d'octubre de les quatre a les set de la tarda a la sala de plens de l'Ajuntament d'Àger i s'han tractat temes com la fiscalitat, els contractes, la comercialització o la distribució en l'audiovisual, entre altres.

Per a la gala de cloenda -diumenge 5 d'octubre a les 19 h- hi ha hagut una catifa vermella i l'entrega de premis que en-

Estrena d'Estrany Riu

El 3 d'octubre s'ha estrenat als cinemes la pel·lícula Estrany Riu. Rodada íntegrament al riu Danubi, entre Alemanya i Àustria, és l'òpera prima del director Jaume Claret Muxart. En el repartiment, acompanyen Nausicaa Bonnín, Jordi Oriol i Francesco Wenz tres joves lleidatans: Jan Monter, Roc Colell i Bernat Solé. Abans de la seva estrena, el film havia rebut ja dos reconeixements al Festival de Cinema de Venècia, un dels crítics de cinema i l'altre de l'acadèmia de Belles Arts Italiana amb seu a Venècia. Al Festival de Cinema de San Sebastià també els van convidar a estrenar-la. “Estem molt contents perquè, pràcticament abans d'estrenar-la als cinemes, hem anat a dos festivals de gran prestigi”, expressa un dels productors, Albert Font, germà de Xavi Font, fundador de la companyia cinematogràfica amb seu a Bellpuig d'Urgell Zuzú, coproductora principal, juntament amb un altre segell alemany, de la pel·lícula Estrany Riu. El seu argument ens porta a la transformació interior d'un jove a través d'un viatge físic i mental.

Al web del Circuit Urgellenc que s'encarrega de les projeccions pels cinemes del territori, circuiturgellenc.com, podreu trobar les dates i cinemes on s'està projectant.

guany han inclòs el Premi especial Max Carvajal a la Diversitat. Aquest nou reconeixement ha volgut posar l'accent en les obres que promouen la diversitat en qualsevol de les seves formes: gènere, orientació sexual, identitat o expressió de gènere, origen, llengua, capacitats, edat, creences o condició social.

El jurat del FICdÀ ha estat conformat per les actrius Rosa Boladeras i Iria del Río; l'actriu, guionista i directora Marta Bayarri, i l'actor Pablo Derqui. La humorista i comunicadora Elisenda Pineda ha estat l'encarregada de presentar la gala de clausura del festival. Ha acompanyat l'acte amb música la cantant Maria Baró.

La venda d'entrades ha estat disponible a la web del festival -ficda.cat-, amb un preu de 6 euros per dia per a les sessions de divendres i dissabte, mentre que la gala de cloenda del diumenge ha estat gratuïta amb reserva prèvia. En les jornades de divendres i dissabte, el públic ha pogut sopar al jardí amb les foodtrucks de diversos restauradors, així com els cafès i infusions de franc de Cafè Delsams.

■ Redacció

Pluja de carabasses gegants a Sidamon

Un horticultor de Navarra s'endú el primer premi amb un exemplar de 959 quilos

En una fira que va fer història, Sidamon es va convertir el 21 de setembre passat en la capital catalana de les carabasses gegants. El municipi del Pla d'Urgell va acollir la 4a Fira Internacional de Carabasses Gegants, una cita que va barrejar competició hortícola, festa popular i creativitat gastronòmica, amb l'objectiu de posar en valor el cultiu d'aquestes hortalisses descomunals i reconèixer la dedicació dels seus productors. El regidor de l'Ajuntament, Sergi Balcells, va recordar durant l'acte que fer créixer una carabassa de rècord no és feina menor: "Necessiten unes tres o quatre hores diàries de cura i beuen fins a 450 litres d'aigua per peça". En aquesta edició hi van participar vuit dels quinze principals productors de l'Estat, en una trobada que ja s'ha consolidat al calendari agrícola i festiu de la província. La jornada va arrencar a les nou del matí amb una llangonissada popular i la recepció de les carabasses candidates al podi. A les onze va arribar el moment més esperat: el pesatge oficial i el lliurament de premis.

El dinar popular, a la una del migdia, va donar pas a la tarda a tallers gastronòmics on la carabassa va ser la protagonista indiscutible. Un dels plats forts va ser l'espectacle en directe de Judit Comes, artista i referent mundial en l'escultura vegetal, que va realitzar una talla de carabassa gegant davant del públic, arrencant aplaudiments i fotografies. En la presentació de l'esdeveniment, el president de la Diputació de Lleida, Joan Talarn, va destacar "la tradició i la creativitat que aquesta fira aporta al territori", remarcant-ne l'impacte cultural i turístic. L'any passat, la carabassa gua-

Imatge de la carabassa gegant / AJUNTAMENT DE SIDAMON

nyadora havia pesat 692 quilos, i el rècord estatal se situa una mica per sobre dels 820 quilos. Rubén Mendi, veí de Valtierra (Navarra), es va endur el primer premi enguany amb una espectacular carabassa de 959,5 quilos. Tot i que no supera el rècord català —que continua en mans d'un productor de Corbera d'Ebre amb una peça de 1.025 quilos—, l'exemplar s'ha convertit en la segona carabassa més gran de l'Estat aquest 2025 i figura entre les cinc o sis més voluminoses del món.

Els organitzadors van celebrar una edició marcada per exemplars espectaculars i per l'ambient de festa que va impregnar Sidamon durant tot el dia. Amb la seva barreja d'agricultura, espectacle i bon ambient, la Fira Internacional de Carabasses Gegants es va confirmar, una vegada més, com una cita ineludible per als amants de la terra i de les xifres de pes extraordinari.

LA CARABASSA: UN FRUIT UNIVERSAL AMB MIL CARES

La carabassa és molt més que un símbol de la tardor o de la festa de Halloween. Es tracta d'un aliment ancestral, cultivat des de fa més de 7.000 anys a Amèrica Central, que avui es consumeix arreu del món en múltiples formes i receptes. És un fruit típic de la tardor i l'hivern. A Catalunya, per exemple, es recull sobretot entre setembre i novem-

bre, i es pot conservar durant mesos gràcies a la seva pell gruixuda. Pel que fa al cultiu, és una planta exigent en aigua: necessita uns 20-25 litres d'aigua per metre quadrat i setmana durant el període de creixement i floració, ja que desenvolupa fulles grans i carnosas. També requereix terres fèrtils i sol abundós, motiu pel qual prospera especialment en climes temperats i càlids.

RECEPTES POPULARS ARREU DEL MÓN

La carabassa és protagonista de plats dolços i salats. A la cuina catalana i mediterrània la trobem en cremes, purés i estofats, sovint combinada amb moniato o pastanaga. A Itàlia és la reina de la tardor amb el famós risotto di zucca i els tortelli di zucca, una pasta farcida dolça i especuada. Als Estats Units, és inseparable de la seva tradició de Thanksgiving amb la pumpkin pie, una tarta especuada. A Amèrica Llatina, la carabassa és molt comuna en sopes i guisats com el locro andí o el puchero. I a l'Àsia, especialment a l'Índia, es prepara en curris vegetarians o fregida amb espècies.

ON ES CONSUMEIX MÉS?

La Xina és actualment el principal productor i consumidor mundial de carabassa, seguida per l'Índia, Rússia i els Estats Units. A Europa, Itàlia i França són dos dels països on la carabassa té més presència gastronòmica i cultural.

ALGUNES CURIOSITATS

La carabassa està formada en un 90% d'aigua, cosa que explica la seva textura suau i la baixa aportació calòrica i és rica en betacarotens (precursor de la vitamina A), bons per a la vista i la pell. Les seves llavors, conegudes com a pipes de carabassa, són molt apreciades per les seves propietats nutritives i s'utilitzen tant en rebosteria com en aperitius.

■ Àlvar Llobet

LA SORT NO FA VANCACES!

JA POTS RESERVAR LA

LOTERIA DE NADAL PER A

LA TEVA EMPRESA O ASSOCIACIÓ.

973 711 695

WWW.LAPERLADOR.ES

FiraTàrrega: una ciutat convertida en escenari

La 45a edició de FiraTàrrega ha tancat l'edició del 2025 amb un balanç d'èxit rotund: prop d'un 75 % d'ocupació i més de 14.500 entrades venudes, un 10 % més que l'any passat. Durant quatre dies, la capital de l'Urgell ha viscut 156 sessions –82 gratuïtes i 73 de pagament– i 41 espectacles que han penjat el cartell d'“exhaurit”.

FOTOS: JORDI VINUESA

Avui cuinem...

Pollastre amb castanyes i ametlles

INGREDIENTS per a 4 persones

1 kg de pollastre trossejat.
1 ceba.
1 gra d'all.
150 cc. de suc de taronja.
La pell de mitja taronja.
100 cc. de conyac.
150 cc. d'aigua.
250 gr. de castanyes cuites.
3 collaredes soperes d'ametlles laminades.
Llorer, sal, pebre negre, julivert, oli d'oliva verge extra.

PER:
Dolors Mateu
blogdecuina.blogspot.com

PREPARACIÓ:

En una cassola sense res d'oli, daureu les ametlles laminades, es fan de seguida. Reserveu-ho.

En aquesta mateixa cassola, amb una mica d'oli daureu el pollastre trossejat. Reserveu-ho.

Poseu a la cassola amb l'oli que ens ha quedat, la ceba i l'all picats, una mica de sal i ofegueu-ho durant uns 5-7 minuts.

Incorporar el pollastre, el suc de taronja, la pell, el llorer i el conyac, anar remenant perquè es barregin els ingredients, salpebrar.

Abocar l'aigua, remenar i tancar una mica la cassola, i a foc suau deixar coure el conjunt uns 45 minuts, afegir les castanyes, continuar la cocció uns 15-20 minuts més, remenant de tant en tant.

Incorporeu-hi les ametlles laminades torrades, deixeu-ho dos minuts, apagueu el foc.

Abans de servir escampar una mica de julivert picat per donar color.

territoris

Vols donar-te a conèixer?

A Territoris col·laborem amb les empreses i el comerç local!
Contacta amb nosaltres al **676 560 252** o per correu a publicitat@territoris.cat

El magazín de **territoris.cat**

Visita l'edició digital aquí

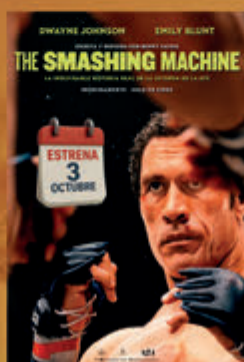

CIRCUIT URGELLENC

www.circusa.com

LES PROPERES SETMANES ALS VOSTRES CINEMES

Els teus cinemes

Cinemes Majèstic de Tàrraga

973-302-705

Cinema Sala Actes La Paeria Balaguer

973-445-200

Cinema Centre Cultural Mollerussa

973-526-679

Cinema Casal Agramunt

973-610-519

Cinema Armengol de Bellpuig

636-419-829

Cinema La Lira de Tremp

973-650-399

CONSULTEU LA CARTELLERA A WWW.CIRCUSA.COM I PROMOCIONS A FB, IG!!!

Escaneja'm!

31 Mostra Gastronòmica de les Garrigues 2025

Restaurant Hostal Benet
(Les Borges Blanques) Tel. 973 142 318

Cafè Terrall Restaurant
(Les Borges Blanques) Tel. 695 813 297

Restaurant el 9 Syrah
(Les Borges Blanques) Tel. 973 802 028

Restaurant Masia Les Garrigues
(Les Bòrges Blanques) Tel. 973 141 033

Restaurant Les Cuines de la Llena
(La Pobla de Cérvoles) Tel. 696 858 184

Restaurant el Sindicat de Tarrés
(Tarrés) Tel. 676 667 575

Consulta els menús a:

www.turismegarrigues.com

de l'1 de novembre al 14 de desembre

Consell Comarcal de
les Garrigues

Turisme
Les Garrigues

Diputació de Lleida
Patronat de Turisme